

ATD VIERDE WERELD

mensenrechtenbeweging met de allerarmsten

MAART 2025 NR: 188

IN WAT VOOR SAMENLEVING WILLEN WIJ LEVEN?

Je zou denken dat in de 21ste eeuw de mens zijn verstand zou zijn gaan gebruiken. Dat men elkaar respecteert en als gelijkwaardig beschouwt. Dat men elkaar (ook instanties) op een vriendelijke manier bejegt. Je zou denken dat er in de 21ste eeuw in Nederland veel meer welzijn zou zijn voor iedereen. Dat men een respectabel loon of uitkering krijgt. Dat iedereen een woning heeft en de vluchtelingen en arbeidsmigranten beter opgevangen worden. Niets is minder waar. Het is in Nederland onmenselijker en harder geworden.

De helft van onze jonge mensen heeft psychische problemen. Er is veel eenzaamheid onder jongeren. O.a. door de sociale media hebben ze niet veel contacten met mensen en lijken ze het contact leggen verleerd. In tegenstelling tot hun ouders en grootouders hebben ze minder perspectief ten aanzien van de toekomst. Het klimaatprobleem, de oorlog in Oekraïne, Gaza, Libanon en de Westelijke Jordaanoever maakt het beangstigend. Veel jongeren gebruiken ook al op vroege leeftijd een of andere drug. Worden geronseld door het criminele circuit om drugs te verkopen. Ze worden ook ingezet om explosies te veroorzaken met zware cobra's, zoals in Rotterdam, Amsterdam, Den Haag en Utrecht. Dit gebeurt ook ter afrekening van relatieproblemen. Voor jongeren is het ook moeilijk om aan een woning te komen. Er zijn veel te weinig sociale huurwoningen, met als gevolg dat ze langer bij hun ouders in moeten blijven wonen. Studenten krijgen moeilijk een kamer als ze gaan studeren. Er zijn lange wachttijden soms tot wel 15 of 20 jaar. De projectontwikkelaars bouwen liever duurere koopwoningen. De regering gaat de gemeentes nu dwingen meer sociale huurwoningen te bouwen (30 %). In steeds meer gemeentes komen informatiepunten voor jongeren waar zij met al hun vragen terecht kunnen.

Er zijn nog altijd veel te veel arme mensen in ons land. Mensen die van een bijstand moeten leven of zelfs mensen, die moeten werken voor weinig geld, zoals het minimumloon. Door de hoge energiekosten komen mensen die in slecht geïsoleerde woningen leven nog verder in de schulden. De belasting op energie is te hoog vindt de FNV en milieudefensie, hun voorstel is belasting gebruiksfactoren afhankelijk te maken, als je boven een bepaalde hoeveelheid gebruikt dan ga je meer belasting betalen. Een

miljonair met een zwembad betaalt dan meer belasting dan iemand in een rijtjeshuis.

Brieven van officiële instanties zijn vaak veel te moeilijk. Mensen maken gemakkelijk een vergissing en ze schamen zich er voor dat ze deze brieven niet kunnen lezen. Mensen worden gestimuleerd deze onleesbare moeilijke brieven terug te sturen naar de desbetreffende instantie, met de vraag naar een brief in eenvoudige taal. Het zou zo moeten zijn dat er bij voorbaat gemakkelijke brieven verstuurd worden.

Bij een overlijden van een dierbare, die geen uitvaartverzekering heeft is men vaak aangewezen op de gemeente. Vooral diegenen die weinig inkomen hebben. Het is dan afhankelijk van de gemeente hoe de uitvaart geregeld wordt. Het kan zijn dat er geen mogelijkheid tot afscheid nemen is. Wil de familie er toch bij zijn, dan moeten ze alsnog de crematie zelf betalen. Hierdoor kunnen ze in de schulden raken, waardoor het leed vergroot wordt en men niet tot rouwen komt. Er wordt gepleit om meer medeleven te hebben met de nabestaanden. Maar ook dat er een regeling komt, zodat er een waardig afscheid mogelijk is.

Een ander probleem is hoe arbeidsmigranten in Nederland ontvangen worden. Als ze werk hebben, huizen ze vaak met meerderen op één kamer onder slechte omstandigheden. En vaak hebben ze een baan waarvoor ze niet eens het minimumloon krijgen en daarvoor veel te veel uren moeten werken. Als ze op straat komen te staan, durven ze vaak niet terug naar hun land, omdat ze geen geld kunnen geven aan hun families. Ze schamen zich er ook vaak voor dat ze niets gepresteerd hebben. Zo verblijven ze vaker in tentjes in bossen, bijvoorbeeld bij Venlo. Of slapen ergens op straat of in parken.

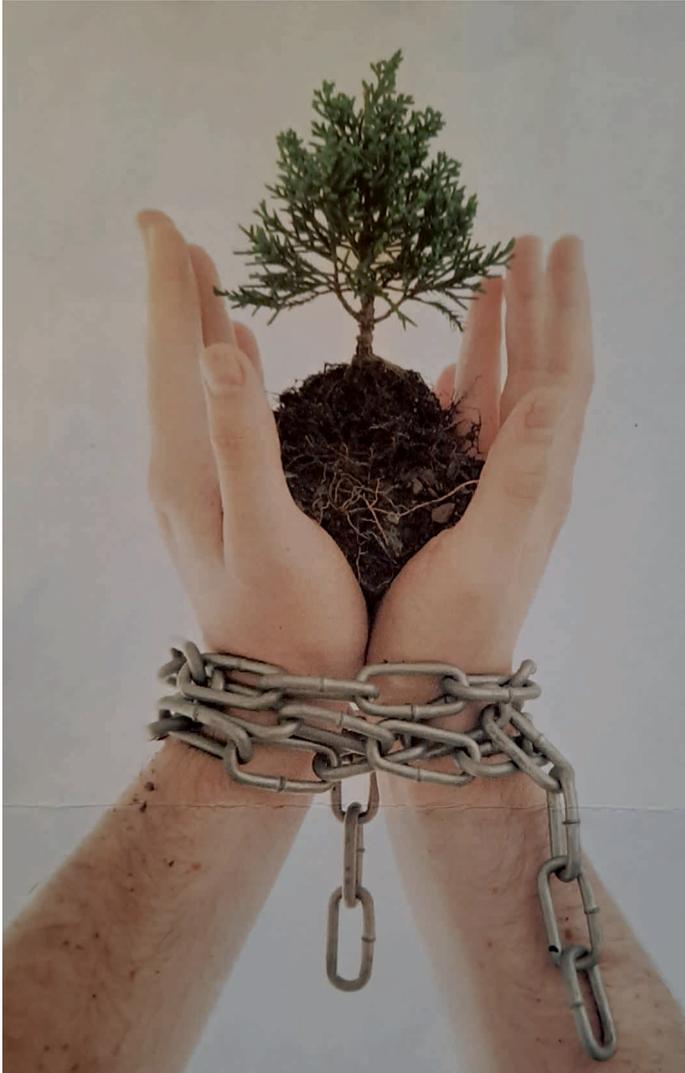
Er zouden betere arbeidsomstandigheden en huisvesting vastgelegd moeten worden voor hen.

Staan wij als burgers niet te weinig stil bij dit soort gebeurtenissen in ons land? We worden liever niet uit onze comfortzone gehaald. Er zijn gelukkig ook positieve initiatieven in Nederland, waarbij er meer solidariteit is en waar men omziet naar elkaar.

Hoe kunnen we onze stem blijvend laten horen voor een betere en socialere samenleving voor iedereen?

Mariette Hovens

IK HEB HET RECHT

Ik heb het recht om voor mijn gevoelens uit te komen
en ook te mogen dromen.

Ik heb het recht om schadevrij
op te groeien
en mijn talenten te laten bloeien.

Ik heb het recht geen armoede,
maar rijkdom te vinden
en in relaties te binden.

Ik heb het recht te helpen voor anderen
maar niet anderen te veranderen.

Ik heb het recht om innerlijke vrede
te beleven.
Ik heb het recht om liefde te ontvangen
en te geven.

Ik heb het recht het leven te ontdekken
en te mogen lachen zonder zere plekken.

Geef mij dat recht terug...nu meteen.
Het recht om mens te mogen zijn.
Het leven te beschouwen als een straaltje
zonneshijns,

Grada

Gratis kwartaalblad van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld in Nederland
*Wij ontvangen graag reacties op het blad en de artikelen.
Bezoek de website voor informatie en bestellingen.*

Landelijk Centrum

Postbus 384 – 2350 AJ Leiderdorp
GSM: 06- 11 230 807
denhaag@atd-vierdewereld.nl

Ontmoetingscentrum 't Zwervel

Raalterweg 19 - 8131 SB Wijhe (Ov.)
GSM: 06-11 230 807
tzwervel.wijhe@atd-vierdewereld.nl

Abonnementwijziging

ledenadministratie@atd-vierdewereld.nl

Nederland: www.atd-vierdewereld.nl
Internationaal: www.atd-fourthworld.org
Over de stichter: www.joseph-wresinski.org/nl

Foto's: ATD Vierde Wereld, tenzij anders vermeld
Redactie: Medewerkers ATD Vierde Wereld

DE KRACHT VAN SAMENWERKEN

Tijdens het archiveren vond ik een verslagje over de samenwerking met Lineke Joanknecht van de Eigen Kracht Centrale uit 2006.

We hebben een poosje samengewerkt, omdat we allebei in hetzelfde gezin kwamen. Zij is geïnteresseerd geraakt in de Vierde Wereld-beweging, doordat de ouders met haar over de ATD hadden gesproken.

Zij had met een groep therapeuten en maatschappelijk werkers een project opgezet dat ze de Eigen Kracht Centrale noemden.

Ze was erachter gekomen dat ze door de manier waarop ze hulp verleende aan haar cliënten, de verantwoordelijkheid van hen afnam. De gezinnen waren op die manier niet veilig. Eigenlijk vergrootte ze zo de problemen en het wantrouwen van de gezinnen. Het was dit soort hulpverlening die toekomstige maatschappelijk werkers op de sociale academies van toen leerden.

Lineke zei: "Eigen Kracht zet de mensen in beweging. Er wordt veel met elkaar gepraat. De mensen nemen hun verantwoordelijkheid en leggen die vast. Degenen die erom heen staan, helpen het kind en het gezin een betere plek te geven."

Het gaat erom dat je als hulpverlener mensen durft los te laten, vertrouwen geeft.

In feite is het investeren in altruïsme, in onbaatzuchtigheid. Dus de bereidheid om iets bij te dragen zonder er zelf baat bij te hebben. Dat kan dus tussen ouders of stiefouders en kinderen, grootouders en kleinkinderen, maar ook met burens, of vertegenwoordigers van instellingen als maatschappelijk werk.

Ik vroeg hoe de mensen erop reageerden. Lineke antwoordde: *"in een evaluatiegesprek zei een jongere: "Eigen Kracht heeft mijn moeder en mij dichter bij elkaar gebracht."*

Ik vroeg haar: *"Is je kijk veranderd op de gezinnen die je in je gewone werk hielp?"* Lineke zei: *"Als je de ouders vertrouwen geeft en hen helpt hun voorstellen waar te maken, ga je de ouders heel anders leren kennen."*

In de gesprekken met de cliënten leg je dus het accent niet op het probleem, maar richt je je op het samen vinden van oplossingen. In de plannen moeten de meningen en ideeën van de ouders terug te vinden zijn. Het gaat dus veel meer om de visie op de hulpverlening,

dan om methodes. Het gaat om de alliantie, de samenwerking met de cliënt.

Eigen Kracht werkt dus met gezinnen en waar hun grote conflicten zijn, en waar instellingen een bedreiging kunnen vormen.

Ze vertelde toen ook, dat Nederland het land is waar het meest wordt ingegrepen in gezinnen. Ik weet niet of het nog zo is, maar dit zei ze dus in 2006.

De Eigen Kracht Centrale bestaat nog steeds en doet nog steeds goed werk.

Annie van den Bosch leest dit artikel voor, tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst op 't Zwervel 11-01-'25

ATD blijft op zoek naar dit soort organisaties om contacten mee aan te knopen, kennis uit te wisselen en waar mogelijk samen te werken. Want de armsten zijn nog steeds afhankelijk van hulpverlening en instellingen en worden nog te weinig gezien en gehoord als gelijkwaardige mensen met een kennis vanuit eigen ervaring

Annie van den Bosch

Meer weten over Eigen Kracht Centrale kijk op: www.eigen-kracht.nl

Aandachtspuntje: Na ruim 40 jaar gaan we het Landelijk Centrum aan het Regentesseplein in Den Haag verlaten. Het pand is veel te groot voor ons geworden. U kunt ons uiteraard blijven schrijven, maar dan naar: ATD Vierde Wereld NL, Postbus 384, 2350 AJ Leiderdorp. Ons mailadres blijft ongewijzigd.

BERICHTEN VAN VRIENDEN

Regelmatig bericht de internationale Leiding over ervaringen van vrienden, overal in de wereld waar ze zich inzetten voor en met mensen in armoede van de Vierde Wereld. Hieronder enkele verhalen uit Tsjaad, Congo en Palestina.

Tsjaad

De eerste videoconferentie, die we mochten bijwonen was met Manuella B., oorspronkelijk uit Tsjaad, maar momenteel woonachtig in de Verenigde Staten. Helaas, kon het gesprek niet worden opgenomen, maar we wilden er toch een paar zinnen aan toevoegen in deze brief. Manuella is de oprichtster van de vereniging Chad Friends International, opgericht in maart 2023 in de Verenigde Staten en actief in Tsjaad. Haar gevecht is geïnspireerd door haar tante, die een handicap had. Manuella deelde met ons dat in Tsjaad kinderen, die met een handicap, autisme of albinisme leven worden verwaarloosd. Ze zitten vaak thuis opgesloten. Manuella is ervan overtuigd, dankzij het voorbeeld van haar tante, dat als deze kinderen goed worden opgeleid, zij dan ook waardevol kunnen zijn voor de samenleving. Ze moeten op dezelfde manier worden behandeld als andere kinderen. Haar school vangt momenteel tien kinderen op verspreid over zo'n drie klassen. Manuella herinnerde ons aan een mooi spreekwoord: "Een moeder opvoeden is een natie opvoeden."

Manuella B.

Congo

"Wij werken in de vluchtelingenkampen van Cania Rouchigna en Bushagara in de Democratische Republiek Congo. Wij verzorgen de opleiding van kinderen, omdat we hebben gemerkt dat er een heel groot aantal kinderen zijn die geen toegang hebben tot school. [...] Als ze een keer terugkeren [...], zullen ze nuttig zijn voor de maatschappij. Op dit moment brengen veel jonge mensen hun tijd door in de vluchtelingenkampen rondzwervend – ochtend, middag en nacht. Ze hebben niets te doen. [...] Maar we initiëren ze, we re-integreren ze in de maatschappij met een nieuwe opleiding. [...] Zodra iemand klaar is met de training, zullen we training over geweldloosheid toevoegen. Vandaag in het oostelijk gedeelte van de DRC zijn we al meer dan twintig jaar in oorlog. [...] Naast onveiligheid, is er een probleem van voedselzekerheid. Er is ook een hoge graad van gender gerelateerd geweld

en kwesties van stammenconflicten. [...] Dit is wat ons ertoe heeft aangezet hen te vertellen dat zij, na het voltooien van de beroepsopleiding, ook een opleiding moeten volgen in veerkracht, vrede, conflictoplossing en geweldloosheid. Hiermee zullen ze integreren in de gemeenschap."

Claude M.

Palestina

"Armoede is armoede. Of het nu in Palestina is, in Frankrijk, in Congo; waar het ook is, het is armoede." Maar het heeft verschillende vormen in verschillende contexten. [...] Armoede is hier grotendeels bedekt. Vooral met wat er gebeurt. De situatie is steeds erger geworden, en het is erg moeilijk om echt te weten wie de mensen zijn die economisch geen rechten hebben. Omdat veel van de mensen gewoon te trots zijn om dat toe te geven. [...] De meeste Palestijnen zijn er niet echt trots op om hulp te accepteren, vooral niet als het in de vorm is van voedselpakketten, of hygiënekits [...], omdat ze geloven dat dit hun eigen verantwoordelijkheid is. Ze accepteren liever uw hulp als u hen bijvoorbeeld aan een baan helpt. [...]

Dit is iets waar ik heel blij mee ben: Ik heb veel vrijwilligerswerk gedaan bij veel NGO's. [...] Bij elke NGO in het gebied dat hulp nodig heeft, ben ik altijd aanwezig. Ik probeer dingen te doen voor mijn land, omdat ik weet en begrijp hoe belangrijk het is om deel uit te maken van de gemeenschap en om dat netwerk te creëren, een verbinding met andere mensen, en om mijn gemeenschap op een bepaalde manier te kunnen helpen, om bij te dragen aan het welzijn van de samenleving.

Samah J.

KENNIS DELEN

Jozé Kersten en ik hebben een gastles gegeven bij de Zuyd Hogeschool in Sittard. Het waren eerstejaars leerlingen sociaal werk, die meer inzichten wilden krijgen en ervaringen wilden horen over kansenongelijkheid, uitsluiting en armoede.

We vertelden in het kort wie we waren en kort over de uitgangspunten van onze beweging, waarbij we het belang van ervaringskennis benadrukten.

Joost Weling, docent Academie voor Sociaal Werk, tevens onderzoeker Lectoraat Sociale Integratie/Werkplaats Sociaal Domein Zuyd, bracht het gesprek aan de hand van enkele vragen op gang.

Jozé vertelde over de periode, toen ze de leeftijd van deze jongeren had. Dat ze geen kansen heeft gehad om die opleiding te doen, die ze graag wilde, omdat ze er bij voorbaat al vanuit gingen dat ze dat niet kon. Het was te hoog voor haar gegrepen, vonden ze. Ze geloofden niet in haar talenten. De armoede van generatie op generatie speelde daarin een grote rol. Jaren later, toen ze in contact kwam met de beweging ATD Vierde Wereld, werden haar talenten wel gezien. Daardoor kon ze haar passie voor kruiden, middels een MBO opleiding kruidengeneeskunde, handen en voeten geven. Ze behaalde met glans hiervoor een certificaat, ondanks haar dyslexie. Met dit voorbeeld gaf ze aan, hoe belangrijk het is dat je mensen om je heen hebt die jouw talenten zien en je stimuleren deze te gebruiken en in te zetten. Ook het belang van luisteren, echt luisteren, open, zonder vooroordeel en op basis van gelijkwaardigheid, maakt de weg vrij om kansen te vergroten. Later, toen ze zelf kinderen had, liep ze onder andere aan tegen het feit dat haar kinderen niet meekonden op schoolreisjes, omdat ze de vrijwillige ouderbijdrage niet kon betalen. Nog altijd voelt ze het als onrecht, want hoe kan iets wat vrijwillig is je toch verplicht worden?

Er werd ons gevraagd wat wij als oplossing zagen om armoede te niet te doen. Het respecteren van de Mensenrechten kwam hierbij ter sprake, maar ook het bouwen aan een samenleving waar men met respect omziet naar elkaar, waar vertrouwen, solidariteit, gelijkwaardigheid en eerlijk delen de basis is. We gaven aan dit niet alleen te kunnen, we hebben daar iedereen voor nodig.

We hebben gesproken over het belang van het delen van ervaringskennis, maar ook over het delen van kennis in het algemeen, om elkaar te verrijken, te begrijpen en samen naar oplossingen toe te werken.

Als voorbeeld gaven we het onderzoek over de verborgen dimensies van armoede, dat tot stand gekomen is in samenwerking met de universiteit van Oxford.

Op het eind van de les werd nog gevraagd naar tips door de leerlingen. Luisteren, luisteren en nog eens luisteren zei Jozé. Verder werd hen nog mee gegeven om te zien naar elkaar en werkelijk geïnteresseerd te zijn in de ander, waardoor je de ander beter leert kennen en begrijpen en je betrokkenheid met elkaar en je medeleven vergroot.

Wij vonden het een waardevolle gastles, waarin we bevestigd werden door de aanwezige leerlingen.

Marion Braad

AGENDA 2025

Ook dit jaar zijn er weer 4 weekenden ingepland, waarin ontmoeting en het samen ervaringen delen over een thema centraal staan.

Het eerste weekend was in Februari, daarvan zal een verslag komen in het Juni nummer.

De andere weekenden zijn gepland op:

23, 24, 25 Mei

22, 23, 24 Augustus

21, 22, 23 November

Daarnaast organiseren we op:

14 en 15 Maart NL doet dagen

12 juli Klussendag

De **ontmoetingsdag** zal plaatsvinden op:

13 September

Mocht u interesse hebben in een van deze activiteiten, of zelf ideeën hebben voor een activiteit dan kunt u contact opnemen via mail: tzwervel.wijhe@atd-vierdewereld.nl

Of telefonisch: Willy Braad: 06-40068597

DE NIEUWE BISSCHOP OP BEZOEK

Mgr. dr. C.F.M. (Ron) van den Hout is de nieuwe bisschop van het bisdom Roermond. Hij maakt een kennismakingsronde door de provincie Limburg langs de diverse dekenaten.

Op 22 januari deed hij de Andreasparochie in Heerlen aan. Daar wij als Vierde Wereld beweging elke woensdag bijeen komen in de huiskamer van de Andreas, waren wij met een aantal mensen van onze groep ook uitgenodigd samen met de diverse andere diaconale groepen van de parochie, zoals: de Amazonegroep, Taiama-Andreas, Nederlands voor asielzoekers, de klimaatgroep de gastvrouwen, het diaconale team, ... en uiteraard Geert Bles, de pastor, die van begin af aan iedereen gestimuleerd heeft om mee deze parochie te vormen en te dragen.

Het was een ontspannen en gezellige ontmoeting. Het was interessant te horen waar iedereen zich zo mee bezighoudt en hoe waardevol en betekenisvol dit is

voor een ieder. Met recht mogen we trots zijn op al die parochianen die zich zo belangeloos en met veel betrokkenheid inzetten.

Onze groep van de Vierde Wereld is in de loop der jaren onderdeel geworden van deze parochie. We voelen ons hier welkom, veilig en thuis en zeker ook zeer gewaardeerd. Voor de mensen die in armoede leven is het belangrijk om zo'n plek te hebben. Ze worden gezien, gehoord en begrepen, dat sterkt hen in hun dagelijks leven.

Bisschop van den Hout stelde zichzelf uiteraard ook voor. Hij vertelde dat hij geboren is in Tilburg als oudste in een Brabants gezin van drie kinderen. Hij groeide op ten zuiden van Tilburg in een familie met een agrarische achtergrond. Hij koos voor een studie aan de Hogere Tuinbouwschool in 's-Hertogenbosch. Maar na het afronden van deze opleiding besloot hij gehoor te geven aan zijn priesterroeping. Hij volgde de priesteropleiding aan het Sint-Janscentrum in 's-Hertogenbosch. In 1993 werd hij tot priester gewijd. Hij vertelde ook dat hij een studie heeft gedaan aan de Pauselijke Universiteit Gregoriana in Rome. Voordat hij bisschop werd in Roermond was hij al een aantal jaren bisschop in Groningen Leeuwarden.

Hij luisterde geïnteresseerd naar wat een ieder vertelde over wat hen beweegt om zich voor deze parochie in te zetten. Hij vond het fijn om kennis te maken met de mensen van de Andreas, de diverse diaconale groepen en met ons. Helaas was het bezoek te kort, maar hij heeft een goede indruk kunnen krijgen van deze parochie. Het was een waardevolle ontmoeting.

Marion Braad

IN MEMORIAM

Grada Broek overleed op 28 december 2024, ze is 75 jaar geworden.

Haar moeder woonde bij haar geboorte in een opvanghuis voor ongehuwde moeders, de familie kwam uit Soest en Soesterberg. Grada heeft nooit geweten wie haar biologische vader was, ze beschouwde de man met wie haar moeder in 1951 trouwde als haar vader. Het gevoel niet belangrijk te zijn, te falen en 'dom' te zijn, zat haar een heel leven lang dwars.

Haar huwelijk met een Amerikaanse militair hield geen stand, waardoor ze van haar zoon Keno afscheid moest nemen toen hij 10 jaar oud was. Vader en zoon vertrokken naar Amerika, Grada bleef in Engeland. Toen haar leven daar te moeilijk werd ondanks diverse baantjes, ging ze terug naar Nederland. Haar halfzus bood onderdak in Utrecht. Grada wilde zich niet laten vertellen hoe zij haar leven moest leven en wat er wel of niet mocht. Een grote ruzie deed haar vertrekken, waardoor ze na een tijdje dakloos raakte en haar baan in een naaiatelier verloor. Ze besloot helemaal met haar familie te breken, iets wat haar halfbroers erg betreurden.

Grada doorliep het traject van nachtopvang, 24 uren-opvang, begeleid wonen tot ze een eigen flatje kreeg.

Bij Stichting Straatadvocaat, die opkwam voor de belangen van mensen van de straat en mensenrechten, ging ze vrijwilligerswerk doen en vond ze een 'nieuwe familie'.

Ze richtte een theatergroep op met (voormalig) dakloze mensen: Spotlicht. Verschillende muziekgroepjes gaf ze ook mogelijkheden om te repeteren en op te treden. Haar passie werd om mensen hun talenten te laten gebruiken en zich creatief te laten uiten. De voorstellingen hadden een boodschap voor de samenleving, om menselijker met (dakloze of arme) mensen om te gaan. De eerste productie kreeg de naam "Licht aan!", om het spotlicht op jezelf te zetten en het lichtje in jezelf te ontdekken. Grada bezocht in die tijd 2x haar zoon (en kleinzoon) in Amerika. Ze leerde ook ATD Vierde Wereld kennen. Met Stichting Straatadvocaat begonnen we een jaarlijkse herdenking van 17 oktober. Ook dacht Grada mee in het landelijke Forumteam.

De laatste 14 jaar van haar leven stonden in het teken van haar nierziekte. Samen met ondergetekende werd de Stichting Ubuntuhuis opgericht. Ze zat al die tijd in het bestuur en had voor vele bezoekers een luisterend oor, een ambitie om hun talenten aan te moedigen, een moederhart en soms een kwaai bui.

In 2021 overleed haar zoon Keno in Amerika en kon zij de uitvaart alleen online meemaken. Grada had nog maar weinig lichtpuntjes in haar leven. Het 3x per week dialyseren maakte haar lichaam steeds meer moe en de winterperiodes waren zwaar voor Grada. Afgelopen december besloot ze dat het tijd was voor een hereniging met haar zoon, ze koos om te stoppen met dialyseren. In de 2 weken die ze nog te leven had, kwamen een halfbroer en andere vrienden haar thuis bezoeken of belde ze met mensen wat verder weg. Ze ontdekte verrast dat veel mensen door haar geraakt waren en zij door hen. Daardoor kon ze zonder wrok deze wereld verlaten en op de avond voor haar overlijden nog hartstochtelijk meezingen met "Oh, happy day, when Jesus washed my sins away!".

We zullen Grada niet vergeten. Ze leeft verder in ons hart.

Annelies Neutel

VERHALEN 50 JAAR 'T ZWERVEL

Naar aanleiding van de viering van 50 jaar 't Zwervel hebben we een boekje gemaakt met de verhalen van mensen die 't Zwervel een warm hart toedragen en mooie herinneringen hebben opgedaan tijdens een vakantie of tijdens dialoogbijeenkomsten.

Deze verhalen waren tijdens de ontmoetingsdag/50 jaar 't Zwervel over het gehele terrein verspreid opgehangen. Ze werden gretig gelezen door de bezoekers op deze dag. De vraag kwam of deze verhalen niet gebundeld konden worden om later nog eens terug te lezen. Wij hebben daarop besloten dit te doen, omdat we dit een goed idee vonden. We bedachten dat het leuk zou zijn om foto's van die feestelijke dag er ook in te zetten.

Dit boekje is te bestellen voor € 5,00 excl porto en administratie kosten, zie hieronder .

AANBIEDINGEN (prijzen inclusief porto- en adminkosten)

NIEUWE UITGAVE Verhalen 50 jaar 't Zwervel	€ 8,95	Aantal: _____ ex
Jullie moeten weg! (van John Habets)	€ 21,50	Aantal: _____ ex
Vierde Wereld Verkenningen 36, Mondelinge geschiedenis en uiterste armoede in Europa	€ 5,00	Aantal: _____ ex
Vierde Wereld Verkenningen 37, De verborgen dimensies van Armoede	€ 5,00	Aantal: _____ ex

Voor andere titels van boeken en of kaarten zie in onze webshop:

www.atd-vierdewereld.nl/winkel

Totaal bedrag: € _____

Dhr / Mw : ..... Incassant ID: NL 13ZZZ411514920000
Adres: ..... Kenmerk machtiging: _____ (niet invullen)
Postcode: ..... Plaats: .....

Ik verleen de Stichting ATD Vierde Wereld toestemming éénmalig het bedrag van ..... euro af te schrijven van mijn bankrekening:

IBAN: NL .. ..

Handtekening: ..... Datum: .....

Deze gehele coupon (of kopie) in een gesloten enveloppe sturen naar:
Stichting ATD Vierde Wereld Nederland, Postbus 384, 2350 AJ Leiderdorp GSM: 06- 11 230 807

Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u uw bank binnen 56 dagen opdracht geven het bedrag terug te storten. U kunt ons ook even bellen.

Lidmaatschap van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld

Ik sluit mij aan bij de uitgangspunten (www.atd-vierdewereld.nl) en machtig ATD Vierde Wereld d.m.v. deze **éénmalige incasso**. Aankruisen en invullen wat van toepassing is en deze bon sturen naar:
ATD Vierde Wereld, Postbus 384, 2350 AJ Leiderdorp. (NL27INGB0002752200)

Lidmaatschap € 10,-

Steunlidmaatschap € 20,-

Gift € _____

Dhr / Mw : ..... Incassant ID: NL 13ZZZ411514920000
Adres: ..... Kenmerk machtiging: _____ (niet invullen)
Postcode: ..... Plaats: .....

Ik verleen de Stichting ATD Vierde Wereld toestemming éénmalig het bedrag van ..... euro af te schrijven van mijn bank- / girorekening: **IBAN: .....**

Handtekening: ..... Datum: .....

Deze gehele coupon (of kopie) in een gesloten enveloppe sturen naar:
Stichting ATD Vierde Wereld Nederland, Postbus 384, 2350 AJ Leiderdorp GSM: 06- 11 230 807

Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u uw bank binnen 56 dagen opdracht geven het bedrag terug te storten. U kunt ons ook even bellen.